

Vyloučení policejního orgánu

Sama okolnost, že svědky, případně poškozenými jsou příslušníci Policie ČR, zařazení na určitém okresním ředitelství, sama o sobě nezakládá důvod pro vyloučení policejního orgánu z téhož okresního ředitelství z vykonávání úkonů trestního řízení. Důvodem pro takové vyloučení by musela být opodstatněná pochybnost, že takový policejní orgán je schopen vést trestní řízení nepodjatě - poměr policejního orgánu k projednávané věci by byl založen na jeho přímém zájmu na výsledku řízení v ní, nebo jeho poměr k subjektům konkrétního trestního řízení, či k jinému orgánu činnému v trestním řízení v této věci by spočíval v příbuzenském nebo obdobném vztahu, jenž by byl přátelský, nebo naopak zjevně nepřátelský.

(Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky sp.zn. 4 Tz 82/2003, ze dne 8.7.2003)

Nejvyšší soud České republiky projednal ve veřejném zasedání stížnost pro porušení zákona, kterou podal ministr spravedlnosti České republiky v neprospěch obviněného M. T., proti usnesení Krajského soudu v Ostravě, pobočka v Olomouci ze dne 5. 3. 2003, sp. zn. 2 To 136/2003, v trestní věci Okresního soudu v Šumperku, sp. zn. 18 T 244/2001 a podle § 268 odst. 2 tr. ř. rozhodl tak, že usnesením Krajského soudu v Ostravě, pobočka v Olomouci ze dne 5. 3. 2003, sp. zn. 2 To 136/2003 a v řízení, které mu předcházelo byl porušen zákon v ustanovení § 254 odst. 1, § 258 odst. 1 písm. a) a § 260 tr. ř. ve prospěch obviněného M. T.

Z odůvodnění:

Rozsudkem Okresního soudu v Šumperku ze dne 13. 11. 2002, sp. zn. 4 T 133/2002 byl obviněný M. T. uznán vinným trestným činem útoku na veřejného činitele podle § 155 odst. 1 písm. a), odst. 2 písm. a) tr. zák., jehož se dopustil tím, že dne 5. 3. 2002 v 7.50 hodin v prostoru čerpací stanice J. v Š. při šetření dopravního přestupku najel svým osobním vozidlem tov. zn. Mercedes Benz na policistu Okresního ředitelství Policie ČR v Š. M. B. a do policisty, který musel před vozidlem uskočit, narazil. Za uvedené jednání byl obviněnému uložen trest odnětí svobody na 12 měsíců s podmíněným odkladem na zkušební dobu v trvání 2 roků.

Proti tomuto rozsudku podal obviněný M. T. odvolání, na jehož základě rozhodl Krajský soud v Ostravě, pobočka v Olomouci, usnesením ze dne 5. 3. 2003, sp. zn. 2 To 136/2003, kterým podle § 258 odst. 1 písm. a), b), c) tr. ř. napadený rozsudek v celém rozsahu zrušil a podle § 260 tr. ř. věc vrátil státnímu zástupci k došetření.

Ministr spravedlnosti podal podle § 266 odst. 1 tr. ř. proti naposledy citovanému usnesení odvolacího soudu stížnost pro porušení zákona v neprospěch obviněného M. T. V této poukázal na porušení ustanovení § 30 odst. 1 a § 260 tr. ř. odvolacím soudem, když nesouhlasí s jeho názorem, že by v přípravném řízení byl z vykonávání úkonů vyloučen policejní orgán, který je v dané věci prováděl, čímž ani nevznikla neodstranitelná procesní vada, která by odůvodňovala vrácení věci až státnímu zástupci.

Takovýto postup pak nemohl odůvodnit ani další požadavek odvolacího soudu, že ve věci měli být vyslechnuti další dva svědci, jelikož takové výslechy může provést samotný soud. Taktéž ani trvání na provedení vyšetřovacího pokusu či rekonstrukce neopravňovalo odvolací soud k takovému rozhodnutí, zejména když vznesený požadavek je značně nekonkrétní, jelikož každý z těchto úkonů

sleduje jiný cíl, jehož má být dosaženo a také podléhá jiné právní úpravě.

Krajský soud tudíž rozhodl o vrácení věci státnímu zástupci k došetření, aniž by pro takový postup byly splněny zákonné podmínky, a proto ministr spravedlnosti závěrem navrhl, aby Nejvyšší soud akademickým výrokem podle § 268 odst. 2 tr. ř. vyslovil, že napadeným usnesením Krajského soudu v Ostravě, pobočka v Olomouci byl porušen zákon v ustanovení § 2 odst. 6 a § 260 tr. ř. ve prospěch obviněného.

Nejvyšší soud podle § 267 odst. 3 tr. ř. přezkoumal zákonnost a odůvodněnost těch výroků rozhodnutí, proti nimž byla stížnost pro porušení zákona podána, v rozsahu a z důvodů v ní uvedených, jakož i řízení napadené části rozhodnutí předcházející a shledal, že zákon byl porušen.

Nejprve je třeba uvést, že Krajský soud v Ostravě, pobočka v Olomouci spatřoval závažné porušení trestního řádu, k němuž mělo dojít v přípravném řízení, v nerespektování ustanovení § 30 odst. 1 tr. ř., neboť v daném případě vykonávali prakticky všechny úkony trestního řízení pracovníci Okresního ředitelství Policie ČR v Š. Tam totiž jsou zařazeni i poškozený M. B. a svědek J. B. Trestní řízení proto mělo být vedeno u jiného policejního orgánu, v daném případě u jiného policejního ředitelství. Okresní soud pak podle soudu odvolacího rozhodoval na základě úkonů, které nemohou být podkladem pro rozhodnutí v trestním řízení.

Podle § 260 tr. ř. nelze-li po zrušení rozsudku pokračovat v řízení před soudem pro neodstranitelné procesní vady a není-li důvod pro jiné rozhodnutí, odvolací soud vrátí věc státnímu zástupci k došetření. Ustanovení § 191 a § 264 odst. 2 tr. ř. tu platí obdobně.

Podle § 30 odst. 1 tr. ř. z vykonávání úkonů trestního řízení je vyloučen soudce nebo přísedící, státní zástupce, policejní orgán nebo osoba v něm služebně činná, u něhož lze mít pochybnosti, že pro poměr k projednávané věci nebo osobám, jichž se úkon přímo dotýká, k jejich obhájcům, zákonným zástupcům a zmocněncům, nebo pro poměr k jinému orgánu činnému v trestním řízení nemůže nestranně rozhodovat. Úkony, které byly učiněny vyloučenými osobami, nemohou být podkladem pro rozhodnutí v trestním řízení.

Podle § 31 odst. 1 věta první tr. ř. o vyloučení z důvodů uvedených v § 30 rozhodne orgán, kterého se tyto důvody týkají, a to i bez návrhu. Podle odst. 2 téhož ustanovení zákona je proti rozhodnutí podle odstavce 1 přípustná stížnost. Podle odst. 3 téhož ustanovení zákona o stížnosti rozhodne orgán bezprostředně nadřízený orgánu, jenž napadené rozhodnutí vydal.

Z obsahu předloženého trestního spisu vyplývá, že svědek a zároveň poškozený M. B. a svědek J. B. jsou příslušníky Policie ČR a služebně jsou zařazeni na oddělení hlídkové služby Okresního ředitelství v Š., jako policejní inspektori. Trestní stíhání v předmětné věci bylo od jeho počátku až do předložení návrhu na podání obžaloby vedeno příslušníky Služby kriminální policie a vyšetřování Okresního ředitelství Policie ČR v Š.

Okolnost, že svědky, případně poškozenými jsou příslušníci Policie ČR, zařazení na určitém okresním ředitelství, sama o sobě nezakládá důvod pro vyloučení policejního orgánu z téhož okresního ředitelství z vykonávání úkonů trestního řízení. Důvodem pro takové vyloučení by musela být opodstatněná pochybnost, že takový policejní orgán je schopen vést trestní řízení nepodjatě. To jinými slovy znamená, že jeho poměr k projednávané věci by byl založen na jeho přímém zájmu na výsledku řízení v ní. Nebo že jeho poměr k subjektům konkrétního trestního řízení, či k jinému orgánu činnému v trestním řízení v této věci spočívá v příbuzenském nebo obdobném vztahu, jenž může být přátelský nebo naopak zjevně nepřátelský.

Pokud by zde takový poměr byl dán, byl by policejní orgán povinen sám rozhodnout o svém

vyločení z projednávání této věci. Případně by takovou námitku podjatosti mohl vznést kterýkoli subjekt trestního řízení, tedy i obviněný a opět by o ní muselo být rozhodnuto. Ve spisu samotném se ale nenachází žádné rozhodnutí policejního orgánu o jeho vyločení z vykonávání úkonů trestního řízení v této věci a ani obviněný žádnou takovou námitku na jeho adresu nevznesl. Ze samotného spisu taktéž nevyplývají žádné konkrétní skutečnosti nasvědčující tomu, že by policejní orgán měl jakýkoli poměr k projednávané věci, či subjektům nebo ostatním orgánům trestního řízení. Teprve až v písemném odvolání proti odsuzujícímu rozsudku začal obviněný zpochybňovat průběh přípravného řízení, a to pouze na podkladě té okolnosti, že jak svědci, tak policejní orgán jsou příslušníky Policie ČR, zařazení na stejném okresním ředitelství, aniž doložil jakékoli konkrétní údaje, jež by nepodjatost policejního orgánu zpochybňovaly.

Nebyl zde proto ani žádný důvod pro zpochybnění regulérnosti přípravného řízení nehledě na to, že jak obviněný M. T., tak svědci M. B. a J. B. byli po zákonném poučení vyslechnuti samosoudcem okresního soudu v hlavním líčení. Proto za základ pro hodnocení důkazů bylo tak jako tak třeba vzít tyto výpovědi jmenovaných, když v případě obviněného ani jinou jeho výpověď soud k dispozici neměl, jelikož v přípravném řízení odmítl vypovídat, a to co popsal v písemně podaném odporu proti trestnímu příkazu, nebylo možné za důkaz použít, jelikož se nejednalo o vlastní výpověď obviněného po zákonném poučení.

Každopádně je ale možné uzavřít, že dosavadní řízení netrpělo žádnou neodstranitelnou procesní vadou, pro niž by nebylo možné pokračovat v řízení před soudem, a proto také vrácení věci státnímu zástupci k došetření poté, co byl rozsudek okresního soudu v celém rozsahu zrušen, nebylo v souladu se zákonem.

Pokud pak odvolací soud v další části odůvodnění svého usnesení pokládá za nezbytné vyslechnutí dalších svědků, a to pprap. L. a nstržm. K., jedná se o požadavek opodstatněný, ale v této souvislosti je třeba poukázat na ustanovení § 259 odst. 1 tr. ř. s tím, že výslech těchto svědků mohl provést přímo odvolací soud ve veřejném zasedání a teprve poté měl posoudit případnou důvodnost svého dalšího požadavku na provedení rekonstrukce, či vyšetřovacího pokusu a event. věc vrátit okresnímu soudu k novému projednání a rozhodnutí. Tyto nedostatky v dokazování a tím i v objasnění skutkového stavu věci již ale nemohly vést k vrácení věci do přípravného řízení, ale pouze k vrácení soudu prvního stupně.

Protože stížnost pro porušení zákona byla podána v neprospěch obviněného M. T. a byla shledána důvodnou, Nejvyšší soud pouze mohl tzv. akademickým výrokem podle § 268 odst. 2 tr. ř. vyslovit, že napadeným usnesením Krajského soudu v Ostravě, pobočka v Olomouci a v řízení, které mu předcházelo, byl porušen zákon ve prospěch obviněného v ustanovení § 254 odst. 1, § 258 odst. 1 písm. a) a § 260 tr. ř.

Další články:

- [Oběť trestného činu](#)
- [Dohoda o vině a trestu](#)
- [Zajištění nároku poškozeného](#)
- [Práva obviněného \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)

- [Vydání příkazu k dodání do výkonu trestu](#)
- [Neoprávněná činnost pro cizí moc](#)
- [Kvalifikace skutku](#)
- [Odnětí věci rozhodujícímu soudci \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Náhradní trest](#)
- [Výkon trestu](#)
- [Účinné vyšetřování \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)